

Groddjursinventering 2010 vid konfliktpunkter i Stockholms län

ekologigruppen ab

Groddjursinventering 2010 vid konfliktpunkter i Stockholms län.

Beställning:
Vägverket
Region Stockholm

Framställt av:
Ekologigruppen AB
www.ekologigruppen.se
Telefon: 08-556 02 680

Augusti 2010

Huvudförfattare: Per Collinder
Fältarbete och analyser: Anna Seffel, Per Collinder.
Kvalitetsgranskning: Jens-Henrik Kloth, Ekologigruppen AB

Foto framsida Större vattensalamander: Per Collinder.

Övriga foto: Per Collinder Sebastian Bolander
(Tärnan), Kurt Elmquist (Skårbydammen)
Anna Seffel (Hacksjön, Vinarträsk).

Sammanfattning

Som ett led i identifiering av konfliktpunkter mellan groddjur och det statliga vägnätet inventerades 2010 fem utvalda platser i Stockholms län med avseende på antalet överkörda, levande och spelande groddjur under deras vandring från övervintringsplatsen till den damm eller sjö där de leker och reproducerar sig.

Konfliktpunkterna som inventerades var i första hand Skårby och Tärnan. I samband med Tärnan inventerades även Vinarträsk, Hacksjön och Risbyle som ligger i närheten. En inventeringsinsats gjordes också vid Skålhamravägen i Vallentuna. Alla platser indikerade konfliktpunkter mellan groddjur och trafik men efter fältbesök bedöms endast Tärnan och Skårby ha hög prioritet för åtgärder. Vid Risbyle påträffades ett flertal grodor men bara en överkörd, resten levande.

Inventeringarna gjordes tidiga morgnar i april. Tillfällena valdes ut med avseende på väderförhållandena där plusgrader, molnigt och regn var att föredra som bra väder för groddjursvandring. Bedömningen är att bra vandringsdagar prickades in och att resultatet är signifikativt, även om val av dagar alltid inbegriper en viss osäkerhet. Tidpunkten på dagen valdes både för möjligheten att höra groddjur spela, se groddjur vandra samt för att förhindra att sol och alltför livlig trafik förstörde spår efter överkörda groddjur.

Skårby är som tidigare framkommit en extremt rik salamanderlokal, där framgångsrika åtgärder utförts i form av passager och fångstarmar, men där dödligheten ändå fortfarande är stor. Över 900 salamandrar fångades i fällor i änden av rören, vilket visar att många djur verkligen tar sig fram den vägen. Mer illavarslande är att ca 323 djur hittades överkörda på vägen. Det behövs därför ytterligare åtgärder för att förstärka funktionen av de groddjursundergångar som finns. Under inventeringarna 2010 kontrollerades salamandrarnas beteende vid rörmynningarna. Det kunde då konstateras att många salamandrar aktivt valde att inte gå in i rören utan fortsätta förbi rör de varit inne och kontrollerat. Vår slutsats är att de av järn gjorda rören är för kalla för salamandrarna. En bättre funktion kan fås om de isoleras. Vi föreslår att denna åtgärd provas till nästa säsong.

Det kan inte nog poängteras vilken unik salamanderlokal Skårbydammen är och mängden djur visar också att det är ett viktigt kärnområde. Att alla fem groddjursarter som finns i regionen påträffats gör inte lokalen sämre.

Även Tärnan är en rik grodlokal och här kan åtgärder i första hand vara att göra ledarmar. Det finns redan flera rör under vägen.

Innehållsförteckning

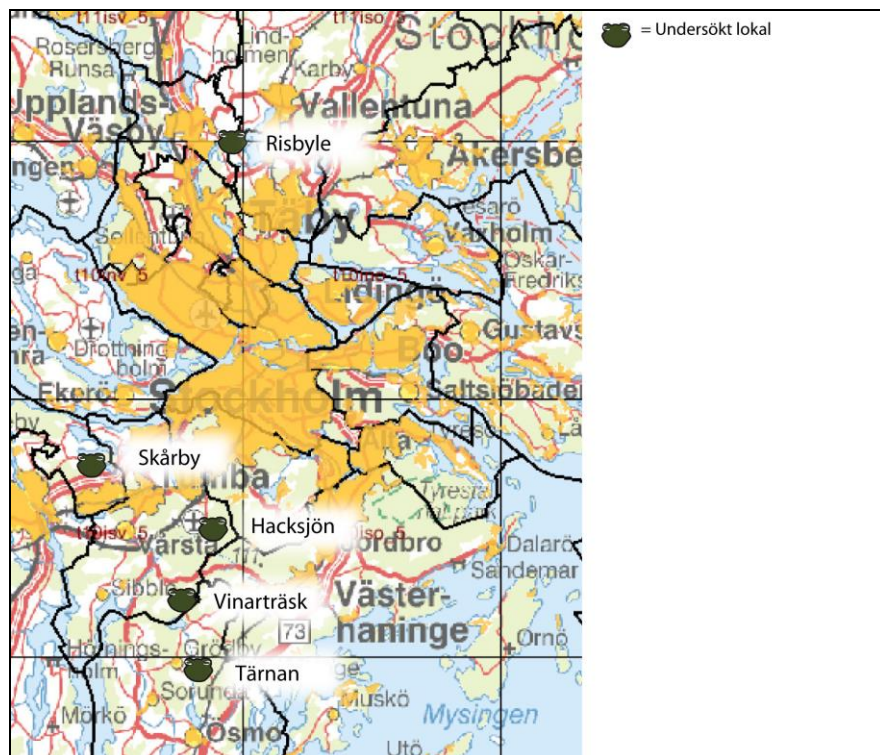
Sammanfattning	3
Inledning	5
Metodik	6
Skårby	9
Tärnan	19
Vinarträsket	22
Hacksjön.....	24
Risbyle.....	26
Referenser	27

Inledning

Under vår och höst, när groddjur vandrar mellan sina övervintringsplatser och de dammar, vattendrag och sjöar där de ska reproducera sig, behöver de i vissa fall gå över trafikerade vägar för att nå sitt mål. Framför allt under våren sker oftast denna vandring koncentrerat till vissa dagar med lämplig väderlek och många groddjur blir då överkörda. För att minska antalet döda groddjur kan åtgärder vidtas vid utsatta vägavsnitt, bl.a. genom att anlägga passager i form av tunnlar under vägen samt att lägga ut ledarlar för att leda djuren till passagen och hindra dem att gå över vägbanan. För att identifiera var åtgärder är prioriterade har Ekologigruppen i en tidigare utredning (Ekologigruppen AB, 2008) för Vägverket Region Stockholm tagit fram en GIS-analys med målet att visa var konflikter mellan vägar och groddjur kan uppstå. Utifrån denna analys valdes prioriterade platser ut och inventerades för att bedöma vikten av de olika konfliktpunkterna.

Inventeringen har bestått i en räkning av döda groddjur på vägbanan på morgonen efter lämpliga vandringsnätter. De groddjur som inventerades var padda, vanlig groda, åkergroda, mindre- och större vattensalamander.

Inventeringar har skett 2008, 2009 och 2010. Vid Skårbydammen har övervakning skett sedan 2005 som uppföljning av utförda åtgärder.

2010 har fem lokaler i Stockholms län undersökts med avseende på konflikter mellan groddjur och statliga vägar.

Metodik

Urval

Konfliktpunkterna i Södertörn har tidigare valts ut med hjälp av en konfliktanalys i GIS där olika kriterier vägts in. Varje möjligt reproduktionsvatten i länet har åsatts poäng enligt ett poängsystem. De platser som valdes ut för inventering i föreliggande rapport har höga poäng i denna analys. 2010 års inventering har begränsats till Tärnan som hade flest påträffade groddjur i inventeringen 2009, men som komplement har ytterligare två konfliktpunkter i Tärnans närhet inventerats. Dessa s.k. sekundära inventeringsområden utgörs av vägsträckor vid Vinarträsk och Hacksjön. Förutom dessa har uppföljning av åtgärder skett vid Skårby samt att ett tips från allmänheten om omfattande grodförekomster längs Skårbyvägen i Vallentuna utretts.

Konfliktpunkten vid Skårbydammen är en mycket känd plats utifrån närvaron av mindre och större vattensalamander. Målet var att undersöka hur väl de åtgärder fungerar som gjorts för att underlätta groddjursvandring, samt om det fortfarande är en stor dödlighet bland vandrande groddjur.

Inventering (Vinarträsk, Hacksjön, Risbyle, Skålhamravägen)

Groddjur vandrar från övervintringsplatsen till lekområden nattetid under slutet av mars t.o.m. april månad. Datum för inventeringarna valdes med avseende på temperatur och fuktighet där dagar med plusgrader och molnigt, gärna med lätt regn föredrogs. Helst ska det också ha varit plusgrader, gärna med sol, några dagar innan inventeringen för att marken och vattnet skall ha värmts upp. Bedömningen är att bra vandringsdagar under våren prickades in och att resultatet är signifikativt, även om val av dagar alltid inbegriper en viss osäkerhet. Inventering gjordes i gryningen med start ungefär kl. 05.30. Tidpunkten på dagen valdes både för möjligheten att höra groddjur spela, se groddjur vandra samt för att förhindra att sol och alltför livlig trafik förstörde spår efter överkörda groddjur.

Inventerarna gick den utpekade vägsträckan, räknade samt ritade ut funna döda groddjur på en karta. Groddjurens art antecknades i den mån det var möjligt att identifiera. Även levande djur på eller intill vägen noterades. Varje vägsträcka fotograferades och om inventeraren såg någon passage under vägen, såsom t.ex. en vägtrumma, noterades detta. Inventeraren gick sedan, om möjligt, ner till vattnet och lyssnade efter spelande grodor och paddor samt letade efter levande djur och rom. Lokaler inventerades två gånger utom Risbyle som inventerades en gång.

Konfliktpunkterna som inventerades ligger på Södertörn utom Risbyle som ligger i Vallentuna kommun. Vid Tärnan bestod arbetet av uppföljande inventeringar för att utröna konfliktpunktens dignitet. I samband med inventeringen av vägsträckan vid Tärnan har även tre andra vägsträckor i närheten inventerats, vid Hacksjön, Vinarträsk och Risbyle. Skålhamravägen inkom som ett tips under pågående inventeringar.

Skårbydammen inventerades en gång under en hel natt då antalet groddjur var mycket stort. Då räknades samtliga groddjur längs vägen. På denna lokal inventerades levande djur även med hjälp av fällor (se nedan).

Fällor

Tidigare åtgärder för groddjurspassage vid Skårbydammen består i att fyra nya rör har tryckts under vägen (totalt fem rör), ledarmar har byggts och T-stenar vid rörmynningar har lagts ut.

T-stenarna har detta år placerats även på norra sidan rören och en utvärdering av funktion var därför möjlig.

Ledarmarna är placerade mellan rören, längs med respektive sida av vägen, för att förhindra groddjuren att komma upp på vägen och istället leda dem mot rören under vägen. De sträcker sig ca 20 m bortom de sista rören i vardera ända. Genom utplacering av fällor undersöktes hur effektiva dessa rör är i funktion och placering. Fällorna placerades ut i rören under kvällen på den sida av rören som vetter mot dammen. I gryningen påföljande dag vittjades fällorna.

I 2010 års inventering prövades också en ny typ av fälla för att ta reda på om salamandrarna, som tidigare misstänkts, inte hittar in i rören eller om de hittar dem men väljer att gå förbi dem. Denna fälla utgjordes av en liten plastlåda som grävdes ned framför ett av rören (det enda rör som det inte rann vatten igenom). Konstruktionen var sådan att salamandrar som kom längs ledarmen ramlade ned i lådan och enda vägen ut ur lådan var via röret under vägen. Tanken var att salamandrarna skulle "tvingas" genom röret.

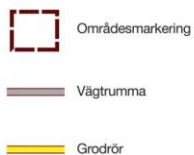
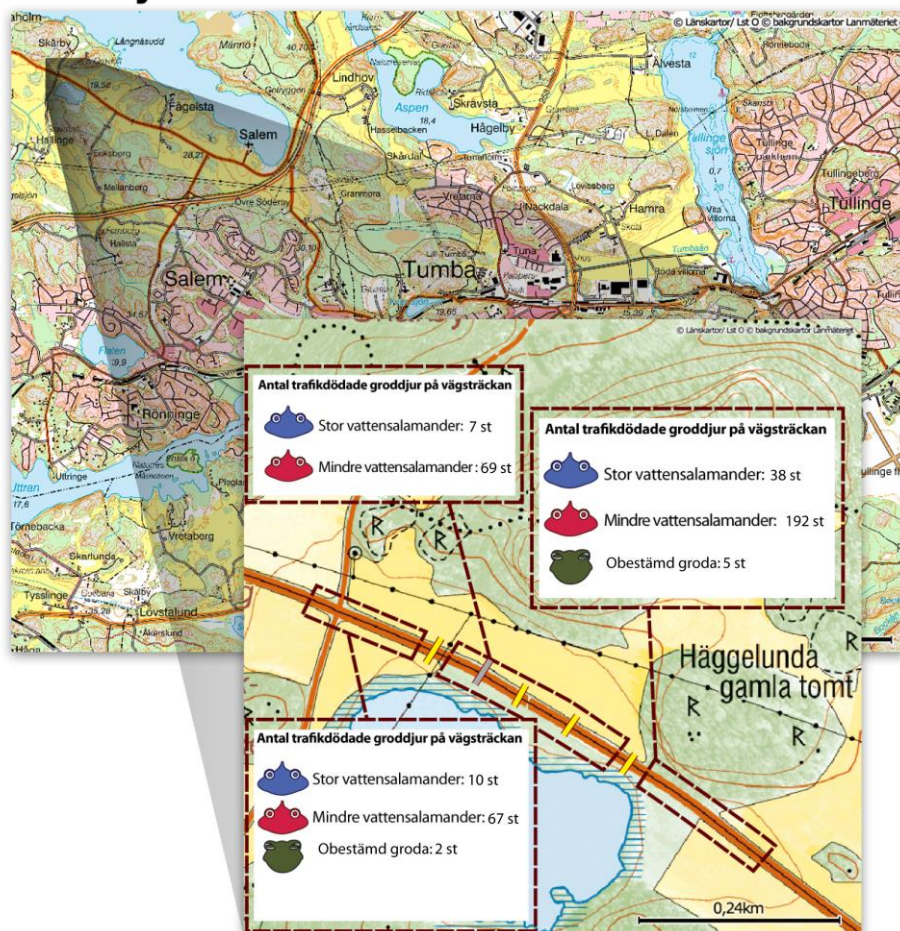
En fälla har monterats vid ett av rören vid Skårby. Fällan består av ett nät som spänts upp mot innerväggarna av röret med hjälp av fjäderstål. Hinken träs på utanför för att hindra att kråkor och andra djur upptäcker salamandrarna. På bilden syns också konstruktionen av ledarmen vid Skårby. Ledarmarna fungerar mycket bra och få salamandrar hittas på vägen mellan ledarmarna.

Groddjursinventering 2010 vid konfliktpunkter i Stockholms län.

En fallfälla placerades på den sida vägen som salamandrarna kommer från. Groddjuren följer ledarmen och ramlar ned i lådan. Tygstycket är spänt mot innersidan av röret och förhindrar djuren att ta sig tillbaka.

Skårby

Groddjursinventering 2010 vid konfliktpunkter i Stockholms län.

Skårby är en av Sveriges främsta lokaler för mindre och större vattensalamander. Den ligger i Bornssjöns naturreservat. Dessa arter var också de som observerades i störst mängd. Vägen har åtgärdats för att underlätta groddjurspassage, genom anläggning av fyra rör utöver den redan befintliga vägtrumman, som dock mynnar i vatten. Även denna trumma utnyttjas av salamandrar för att ta sig mot Skårbydammen. Åtgärder har utförts i form av ledarmar och T-stenar för att få djuren att gå genom rören. Tidigare låg ett par av rören så pass högt över marken att de inte kunde nås av vandrande groddjur, men även detta har åtgärdats. Fällor sattes ut i de fyra rören vid de två besöken med varierat resultat i de olika rören.

Resultat

Sammanfattning av inventeringsresultat för Skårby 2010.

Tabell 1 fördelning av trafikdödade djur och djur i fällor

Fördelning av trafikdödade djur och djur som fångats levande i fällor						
Art	Trafikdödade	Levande på väg	Levande i fällor	Total	Procent döda	Procent levande
Padda	0	0	0	0	0	0
Åkergroda	0	0	28	28	0	100
Vanlig groda	0	0	7	7	0	100
Stor vattensalamander	55	0	88	143	38	62
Mindre vattensalamander	328	0	790	1218	35	65
Obestämd groda	7	0	0	7	100	0
SUMMA 2010	390	0	913	1403	35	65

Tabell 2 trafikdödade djur och djur i fällor olika år

Trafikdödade salamandrar jämfört med fångst i fällor olika år						
	2004		2005		2006	
Antal salamandrar	större salamander	mindre salamander	större salamander	mindre salamander	större salamander	mindre salamander
Trafikdöda	92	247	36	310	19	73
I fällor			4	109	14	137
% trafikdöda			90,00%	73,99%	57,58%	34,76%

Tabell 2 forts

Trafikdödade salamandrar jämfört med fångst i fällor olika år							
	2007		2008		2009		
Antal salamandrar	större salamander	mindre salamander	större salamander	mindre salamander	större salamander	mindre salamander	Totalt salamander + obest
Trafikdöda	12	12	21	173	192	405	1577
I fällor	3	97	2	119	43	1197	1240
% trafikdöda	80,00%	11,01%	91,30%	59,25%	81,7	25,3	56

Groddjursinventering 2010 vid konfliktpunkter i Stockholms län.

Tabell 2 forts

Trafikdödade salamandrar jämfört med fångst i fällor olika år			
	2010		alla år
Antal salamandrar	större salamander	mindre salamander	båda arter
trafikdöda	55	328	2616
i fällor	88	790	2603
% trafikdöda	38%	35%	50 %

Tabell 3 funna döda djur på väg uppdelat på olika sträckor

Döda djur på vägen 9/4 + 11/4 uppdelat på sträckor				
sträcka	Hallinge byväg-ledarm döda djur	vid rör 1	ö slutet ledarm - åker döda djur	totalt
mindre vattensalamander	67	69	192	328
större vattensalamander	10	7	38	55
obestämd groda	2		5	7

Tabell 4 Sammanfattning av inventeringsresultat för fällfångst i de olika rören jämfört med tidigare inventeringar.

Resultat i fällor uppdelat på rör										
	Rör 0		Rör 1		Rör 2		Rör 2b		Rör 3	
Antal salamandrar	större salamander	mindre salamander	större salamander	mindre salamander	större salamander	mindre salamander	större salamander	mindre salamander	större salamander	mindre salamander
2005			1	261	4	3			0	21
2006			0	136	12		0	0	1	2
2007			3	91	0	4	0		3	1
2008			0	0	0	0	0	37	2	82
2009	17	414	0	0	6	37	3	685	17	61
2010	35	211	0	0	16	21	33	470	4	88
Totalt	52	625	4	488	38	65	36	1192	27	255
% andel alla år	13,51%	23,81%	5,80%	26,60%	9,87%	2,48%	9,35%	45,41%	7,01%	9,71%
% andel 2010	20,35%	26,71%		-	9%	3%	19%	59%	0,51%	11,14%

Under 2010 gjordes ytterligare två typer av inventeringsinsatser. Dels räknades alla djur som befann sig i närheten av vägen under kvällen den 9/4. Dels sattes en fallfälla upp på norra sidan av ett rör för att klargöra om salamandrarna inte hittar in i rören eller om de inte vill gå in i rören.

Tabell 5 levande djur längs ledarm

Groddjur längs norra ledarmen natt 8-9 /4 2010 levande djur								
sträcka	Hallinge byväg-ledarm	v.ledarms-kant-rör 0	rör 0 -rör 1	rör 1- rör 2	rör 2 - rör 2b	rör 2b- rör 3	rör 3 - slutet ledarm	totalt
mindre vattensalamander	11	3	123	329	662	623	5	1756
större vattensalamander	4	1	92	134	118	259	5	613
åkergröda	2		10	17	18	14		61
vanlig gröda			2	6	14	9		43
totalt	17	6	231	494	810	905	10	2473

Tabell 6 groddjur i fallfälla

Groddjur i fallfälla på norra sidan vägen 9/4 + 11/4			
rör 2 norr	9/4	11/4	
sträcka	rör 3 norr	rör 3 norr	totalt
mindre vattensalamander	384	23	407
större vattensalamander	8	1	9
åkergroda	0	0	
vanlig groda	0	0	
obestämd groda	0	0	
totalt	392	24	416

Slutsatser

I 2010 års inventering påträffades färre salamandrar än föregående år. 390 trafikdödade groddjur och 1 403 djur i fällorna att jämföra med 1 290 respektive 1 589 föregående år. Variationerna kan ha med variationer i populationens storlek att göra men också med hur väl vi prickat in vandringsnätter. År 2009 gjordes dessutom fyra inventeringsinsatser medan det endast gjordes två inventeringsinsatser 2010. Ytterligare en variabel är den fallfälla som sattes upp på norra sidan vägen. I den fångades ca 400 djur som bars över vägen och som därför inte räknats in i statistiken. Dessa djur skulle i annat fall antingen tagit sig fram genom andra rör eller blivit överkörda på vägen.

Andelen djur som kommer levande genom rören har gått upp jämfört med föregående år. Främst på grund av att antalet överkörda djur är mindre.

Fallfällan

I fallfällan på norra sidan vägen fångades utöver de ovan redovisade siffrorna ytterligare 416 djur. Dessa har inte räknats med i de övriga siffrorna för fällfångst eftersom de inte tagit sig förbi vägen utan var kvar på den norra sidan.

Resultatet av undersökningen med fallfällan är intressant. Som tidigare nämnts placerades fällan framför ett rör på den sida av vägen som salamandrarna kommer från på väg mot lekvattnet. När de kommer fram till fällan ramlar de ner och enda vägen ut är genom röret under vägen. Tanken var att utreda om salamandrarna hittade rören men valde bort att gå genom rören eller om de helt enkelt inte insåg att det gick att komma fram den vägen. Salamandrarna skulle "tvingas" att ta sig genom röret under vägen.

Resultatet var tämligen entydigt att salamandrarna inte ville gå genom rören trots att det var den enda möjligheten att komma vidare. Sammanlagt hade 416 salamandrar ramlat ned i fällan under nätterna och stannat kvar i lådan utan att fortsätta igenom röret. 16 större salamandrar och 21 mindre salamandrar valde att ta sig genom trumman till andra sidan där de istället fångades i nästa fälla.

På morgonen den 9/4 var det 400 salamandrar kvar i fallfällan.

Vår slutsats är att trumman inte är en trevlig miljö för salamandrarna och att de aktivt undviker att gå in i rören. En starkt bidragande orsak till detta är att rören är av metall och leder markkylan effektivt. Rören är helt enkelt kalla vilket gör det svårt för salamandrarna att röra sig. Vintern 2010 var detta förhållande särskilt uttalat. Det var tjockt med snö och mycket kallt. Snötäcket gjorde att tjälen blev ganska grund i terrängen men vägen var ju naturligtvis plogad hela vintern och i vägkroppen var det minusgrader långt in på våren. Salamandrar som påbörjat vandringen in i röret hittades stela och orörliga på rörväggarna. I röret där fallfällan sattes rann det heller inget vatten. Där vatten rinner värms röret upp snabbare och betydelsen av att det är metallväggar är troligen mindre.

Som en åtgärd för att förbättra effektiviteten av trummorna kan man isolera insidan så att effekten av markkylan inte blir så uttalad. Det bör vara möjligt att kunna skjuta in cirkulära isolerelement i befintliga järnrör. Vid nyanläggning kan det vara intressant att pröva med färdigisolerade rörelement.

Salamandrarna i rören var ofta stela av köld men kvickande till när de lades i vatten.

Övriga rör

Resultaten visar också att många salamandrar tar sig igenom rören, främst då de rör där det rinner vatten. Det leder till slutsatsen att rör för salamandervandring skall anläggas så att det rinner vatten genom det när det är högt vattenstånd på våren. Då skall dock vattnet rinna mot lekvattnet, salamandrarna har svårt att simma motströms när det är kallt.

Vad gäller framgången hos de olika rören håller tendensen från föregående år i sig att rör 0 och 2b, som är de nya rören, dominerar dock kraftigt, vilket är glädjande och visar på att dess åtgärder varit lämpliga. De ligger förmodligen bäst i terrängen och rör 0 kan även ligga närmast övervintringsplatsen. I båda dessa rann det vatten vid inventeringstillfällena.

Rör 1 mynnar i vatten och här har ingen fälla kunnat sättas upp.

Ledarmar

Räkningen av salamandrar på norra sidan av vägen gav ett mycket stort antal djur. Sammanlagt räknades 2473 djur in varav 1756 mindre vattensalamandrar och 613 större vattensalamandrar. De flesta djuren hittades mitt på ledarmen och det tunnades ut mot kanterna. Ledarmarna fungerar i stort sett bra men vid rör 1 har högvuxen vegetation gjort att djur tar sig upp på vägen. 76 överkörda salamandrar hittades vid denna punkt. Här bör man rensa inför nästa säsong.

Groddjursinventering 2010 vid konfliktpunkter i Stockholms län.

Vegetation vid ledarmarna gör att groddjuren kan ta sig över vägen. Till och med stelfrusna grodor är duktiga på att klättra.

De flesta djur kommer dock inte över ledarmarna

Första natten påträffade få överkörda djur. Två nätter senare var det fler överkörda djur medan antalet i fällorna var betydligt lägre. Tolkningen är att djuren stoppats upp av ledarmarna och de som inte valt att ta sig genom trummorna har tagit tid på sig längs ledarmen och först senare nått änden av ledarmen för att då bli överkörda på vägen. Som tidigare år påträffas de flesta salamandrarna på norra halvan av vägbanan vilket indikerar att de inte hinner mer än halvvägs över vägbanan innan de blir ihjälkörda. Dödligheten är därför troligen stor. Flest djur körs över vid östra kanten av ledarmen. På denna sida kan det också vara så att ledarmen inte

Groddjursinventering 2010 vid konfliktpunkter i Stockholms län.

täcker in de östligaste av övervintringsområdena och att salamandrarna som övervintrar på denna sida inte stoppas av ledarmen.

Skårbydammen bör ha fortsatt högsta prioritet i arbetet med att skydda groddjur från trafiken. Alla tänkbara åtgärder bör utredas och snarast utföras. Skårby är ett bra område för att bedriva försöksverksamhet då antalet djur är stort och åtgärder kan ge statistiskt säkra resultat.

Bilder från Skårby

Bilder från 2010 års inventering vid Skårby. Överst t.v Större vattensalamander. Överst till höger blandade salamandrar. Nederst t.v. bräda som leder salamandrar från ledarm mot rör, verkar fungera bra. Inga salamandrar kvar på morgonen. Nederst till höger, många groddjur samlades vid rören under natten. Foto: Per Collinder.

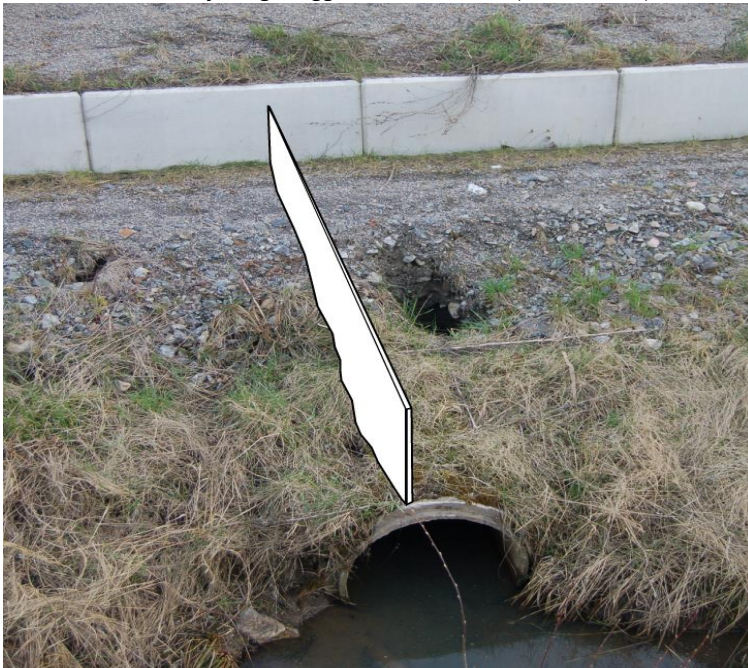
Tidigare genomförda åtgärder

De åtgärder som genomförts är. följande:

Grodpassage / rör: Fyra rör av metall med 50 cm diameter som tryckts in under befintlig väg. Rören vid Skårbydammen. De har visat sig inte fungera helt tillfredsställande troligtvis beroende på att de är av metall och därför leder markkyllan, men detta är osäkert. Erfarenheter från Gullsjön vid Norrortsleden har visat att även långa betongtunnlar har undvikits av groddjur.

Ledarm / fångstarm : Lodräta väggar av betong som byggs utmed vägen för att hindra groddjuren att komma upp på vägen och leda dem till rören under vägen.

Skiva / hinder. En skiva som stoppar groddjur som går längs ledarmen för leda dem rätt till röret, när rörmynningen ligger under ledarmen. (bilden nedan.)

Groddjur som kryper längs ledarmen hittar inte rörmynningen. En skiva som sträcker sig mellan ledarm och rörmynning har satts upp som styr djuren till mynningen. Bilden är ett montage men skivan sitter på plats sedan ett år.

T-sten / T-formad skiva: En t-formad sten eller skiva som läggs ut från rörmynningen för att hindra groddjuren att gå förbi rörmynningen. Ett lock kan läggas på.

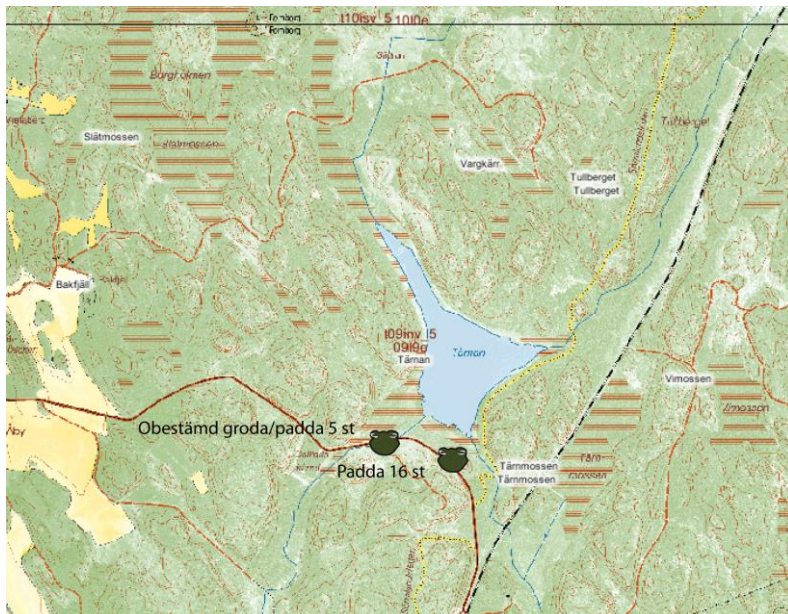
En T-format betongelement kan hjälpa groddjuren att hitta in i röret. Det runda betonglocket ger skydd och möjlighet för groddjuren att gömma sig.

Förhållanden vid fältbesök

Fältbesök genomfördes den 8-9/4 samt den 11/4. Vädret var vid första tillfället regnigt samt några plusgrader. Vid andra tillfället uppehåll men mulet och några plusgrader.

Tärnan

Koordinater i RT90 syd/nord 6548260, väst/öst 1621870

Tärnan ligger på Södertörn, strax norr om Segersäng. Relativt få groddjur påträffades denna vår. Den stora snömängden smälte av långsamt i norrsluttningarna söder om vägen och vandringen kom igång sent.

Beskrivning av lokalen

Vägsträckan som inventerats ligger utmed sjön Tärnans södra spets. Utmed vägen finns diken som var vattenfyllda under inventeringen och på tre platser går rör under vägen. Ett är av betong och leder vatten ned till sjön. De andra två består av plast med en diameter på 50 cm. Vägen skär av groddjurens vandring från övervintringsplatserna i de blockrika markerna som ligger söder om vägen. För att ta sig till lekplatsen (sjön Tärnan) måste många groddjur korsa vägen. De leker dels i sjöns sydspets samt i lövkärret vid sjöns sydvästra ände. Norr om Tärnan ligger naturreservatet Slåtmossen-Borrberget, vilket ytterligare förhöjer vikten av att arbeta med lösningar här. Slåtmossen är regionens största mossekomplex och ligger i ett större oexploaterat skogs- och våtmarksområde med rik förekomst av mycket värdefulla naturskogar och våtmarker av olika slag.

Lokalen besöktes vid två tillfällen 2010. Under första fältbesöket var lövkärret till stora delar fortfarande istäckt. Större delen av vattenansamlingarna hade isflagor liggandes under ytan. Dikena på båda sidor vägen var is- och snötäckta, i synnerhet på södra sidan om vägen. De båda plaströrens mynnningar var fortfarande snötäckta och svåra att upptäcka. Betongröret som leder vatten under vägen var dock till större delen snöfritt. Is- och snö täckningsgraden var under andra fältbesöket något mindre, men fortfarande påtaglig. Lokalens nordvända läge gör att snötäcket här ligger kvar längre än övriga lokaler, vilket kan vara en förklaring till det låga antalet groddor som

Groddjursinventering 2010 vid konfliktpunkter i Stockholms län.

sågs under årets inventering samtidigt som det var mycket stor aktivitet vid t.ex. Skårby.

Tabell 7 Sammanfattning av inventeringsresultat för Tärnan

Antal och fördelning mellan trafikdödade djur och levande djur under olika år						
Art	Trafik-dödade	Levande	Totalt	Procent döda	Procent levande	Spelande
Vanlig padda	16	0	16	100	0	0
Åkergroda	0	0	0	-	-	0
Vanlig groda	0	0	0	-	-	0
Större vattensalamander	0	0	0	-	-	0
Mindre vattensalamander	0	0	0	-	-	0
Obestämd groda/padda	5	0	5	100	0	0
SUMMA 2010	21	0	21	100	0	0
SUMMA 2009	84	30	114	74	26	>10
SUMMA 2008	101	1	102	99	1	0

Förhållanden vid fältbesök

20100410: 5 stycken bilar under 30 minuter, 2 plusgrader, mulet, stundvis duggregn

20100416: 15 stycken bilar under 30 minuter, 4 plusgrader, mulet

Förslag till åtgärder

Den inventerade vägsträckan vid sjön Tärnan utgör en konfliktpunkt mellan groddjur och trafiken. Trots att det finns flera rör under vägen, valde flera individer av att ta sig över vägen, vilket antalet fynd av döda groddjur visar. För att minska mängden överkörda groddjur vid Tärnan bör i första hand ledstaket/ledarmar till befintliga rör byggas. Genom denna åtgärd kan de vandrande groddjurena ledas ned genom rören under vägen. Om inte detta förbättrar förhållandena, kan eventuellt fler rör behöva anläggas. Om fler rör anläggs kan dessa med fördel läggas vid raksträckan strax söder om sjöns sydöstra ände. Flera grodor, döda och levande, har setts vid denna sträcka vid annat tillfälle. Idag saknas tunnlar vid denna delsträcka. Utan åtgärder riskerar groddjurspopulationerna, som leker i Tärnans södra ände, att minska. Området har hög prioritet.

Bilder från Tärnan

Bild tagen i nordvästlig riktning. Sjön Tärnan ligger framme till höger

Bild av ett av de två plaströr som går under bilvägen vid sjön Tärnan

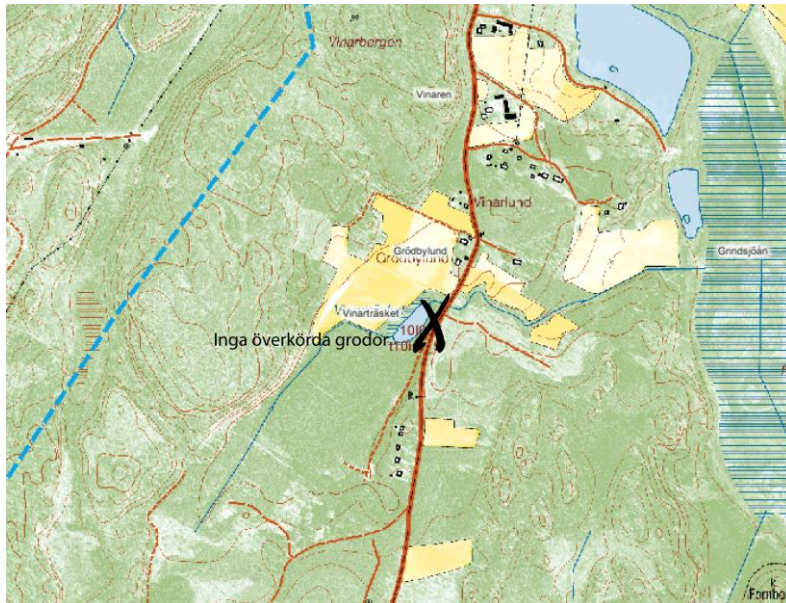
Bild tagen i östlig riktning. Sjön Tärnan ligger till vänster.

Bild av överkörd vanlig padda på vägen vid sjön Tärnan.

Vinarträsket

Koordinater i RT90 syd/nord: 6551568, nord/väst: 1618732

Vinarträsket ligger på Södertörn 10 km norr om Ösmo. Inga överkörda groddjur observerades. X markerar att inga groddjur hittades.

Beskrivning av lokalen

Vägsträckan som inventerats är belägen strax söder om Grödbylund. Vägen ligger här uppe på en ås med sluttningar på båda sidor. På västra sidan av vägen är sluttningen mycket skarp och leder ner mot den lilla sjön Vinarträsket. Väster om sjön ligger öppen odlingsmark. I sjöns nordöstra ände löper ett dike som ansluter mot den större Lövsjön. Vattnet leds här under vägen. Vid östra sidan av vägen är sluttningen inte lika skarp. Nedanför denna sluttning finns en mindre våtmark.

Groddjursinventering 2010 vid konfliktpunkter i Stockholms län.

Tabell 8 Sammanfattning av inventeringsresultat för Vinarträsket

Art	Trafik-dödade	Levande	Totalt	Procent döda	Procent levande	Spelande
Vanlig padda	0	0	0	-	-	0
Åkergroda	0	0	0	-	-	0
Vanlig groda	0	0	0	-	-	0
Större vattensalamander	0	0	0	-	-	0
Mindre vattensalamander	0	0	0	-	-	0
Obestämd groda/padda	0	0	0	-	-	0
SUMMA 2010	0	0	0	-	-	0

Förhållanden vid fältbesök

20100410: 5 stycken bilar under 30 minuter, 2 plusgrader, mulet

20100416: 6 stycken bilar under 30 minuter, 4 plusgrader, mulet

Åtgärdsförslag

Det är möjligt att groddjur finns vid Vinarträsk trots att inga hittades under inventeringen. Denna lokal bedöms dock inte vara en konfliktpunkt mellan groddjur och fordonstrafik då inga groddjur, varken döda eller levande, hittades på vägen. Om groddjur finns tycks de inte vandra över vägen. Denna lokal bedöms inte behöva några åtgärder.

Bilder från Vinarträsket

Bilden till vänster visar vägen i nordlig riktning, till vänster i fotot syns Vinarträsket. Bilden till höger visar vägen i sydlig riktning.

Formatted: Font: Gill Sans, 12 pt

Tabell 9 Sammanfattning av inventeringsresultat för Hacksjön

Art	Trafik-dödade	Levande	Totalt	Procent döda	Procent levande	Spelande
Vanlig padda	0	0	0	-	-	0
Åkergroda	0	0	0	-	-	0
Vanlig groda	0	0	0	-	-	0
Större vattensalamander	0	0	0	-	-	0
Mindre vattensalamander	0	0	0	-	-	0
Obestämd groda/padda	0	0	0	-	-	0
SUMMA 2010	0	0	0	-	-	0

Förhållanden vid fältbesök

20100410: 25 stycken bilar under 30 minuter, 4 plusgrader, mulet

20100416: 38 stycken bilar under 30 minuter, 6 plusgrader, regn

Åtgärdsförslag

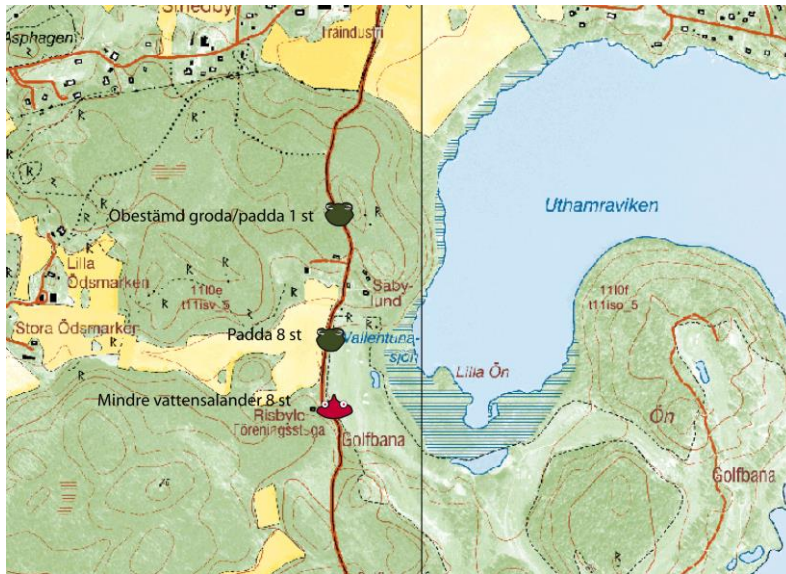
Det är möjligt att groddjur finns vid denna lokal trots att inga hittades under inventeringen. Denna lokal bedöms inte vara en konfliktpunkt mellan groddjur och fordonstrafik då inga groddjur, varken döda eller levande, hittades på vägen. Om groddjur finns tycks de inte vandra över vägen. Denna lokal bedöms inte behöva några åtgärder.

Bilden till vänster visar första delsträckan i sydlig riktning. Bilden till höger visar delsträcka två i sydlig riktning, till höger i bild syns det eventuellt förorenade vattnet.

Risbyle

Koordinater i RT90 nord/syd: 6600462, öst/väst: 1624766. Under inventeringsarbetet kom ett tips från allmänheten om denna lokal. Under inventeringen hittades ett fåtal paddor, grodor och mindre vattensalamander överkörda. En död snok hittades också. Tipsaren hade kvällen innan rapporterat ett mycket stort antal groddjur längs vägen.

Risbyle ligger vid Skålhamravägen väster om Vallentunasjön.

Beskrivning av lokalen

Den inventerade sträckan av Skålhamravägen löper förbi Risbyle och Säbylund. Den aktuella sträckan löper över två skogsklädda kullar som delas av en uppodlad dalgång där en golfbana ligger på östra sidan. På golfbanan finns dammar som troligen nyttjas som lekvatten för salamandrar och grodor. Strax öster om golfbanan ligger Uthamraviken, som är en del av Vallentunasjön. Utöver de groddjur som redovisas i tabellen påträffades även en snok.

Resultat

Tabell 10 Sammanfattning av inventeringsresultat för Risbyle

Art	Trafik-dödade	Levande	Totalt	Procent döda	Procent levande	Spelande
Vanlig padda	8	0	8	100	0	0
Åkergroda	0	0	0	-	-	0
Vanlig groda	1	0	1	100	0	0
Större vattensalamander	0	0	0	-	-	0
Mindre vattensalamander	8	0	8	100	0	0
Obestämd groda/padda	1	0	1	100	0	0
SUMMA 2010	17	0	17	100	0	17

Förhållanden vid fältbesök

20100417: 8 plusgrader, soligt efter regn

Slutsats

Slutsatsen är att lokalen har många grodor men att trafiken inte är större än att de flesta groddjur faktiskt tar sig över vägen utan att bli överkörda. Området har därför låg prioritet för åtgärder

Referenser

Ekologigruppen AB, 2007: Skårby. En rapport om salamandervandring och trafikdöd under 2004-2007. Vägverket region Stockholm

Ekologigruppen AB, 2008: Konfliktpunkter mellan grodor och vägar. Stockholms och Gotlands län. Vägverket region Stockholm